

Vlaanderen
is materiaalbewust

RESULTATEN TERREINCONTROLES 2022

TEAM TERREINCONTROLE

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

WWW.OVAM.BE

OVAM

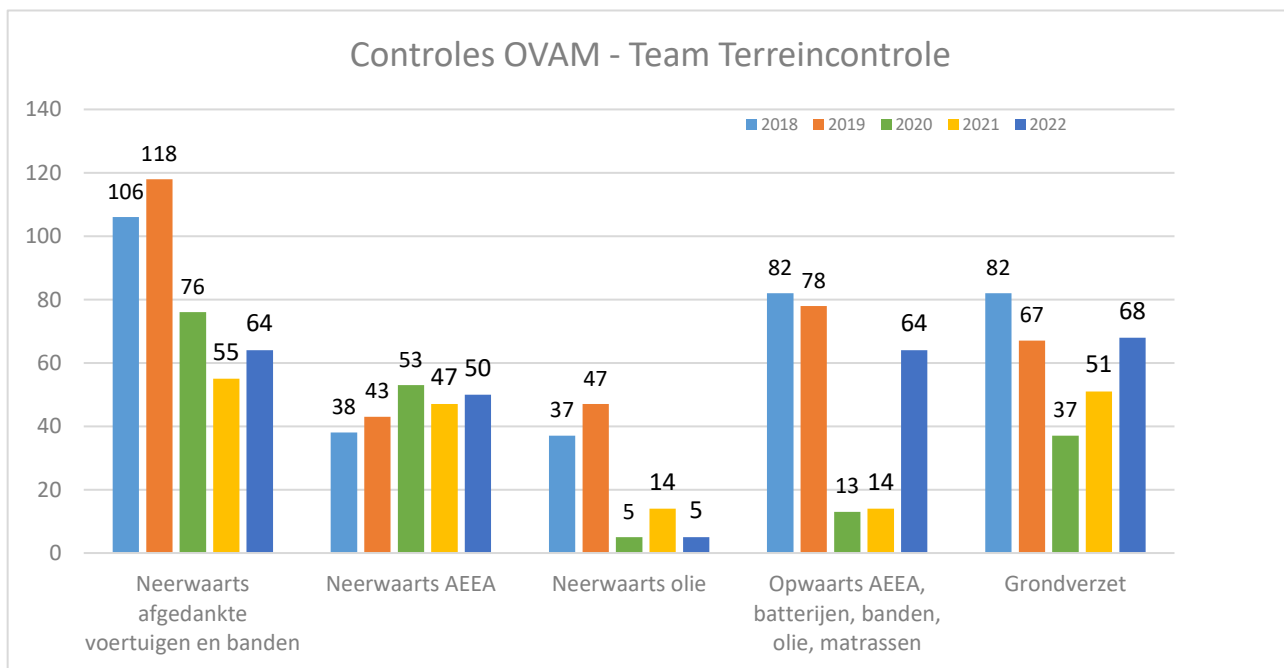
INHOUD

1	Inleiding.....	3
1.1	Redenen voor controles	4
1.2	Herkomst van de klachten	4
1.3	Bedrijven in overtreding	5
1.4	Actie na controle	5
1.5	Samenwerking met externen	6
2	Stroomopvolgers.....	6
2.1	Opwaarts	7
2.2	Neerwaartse controles	7
3	Afval	8
3.1	Neerwaartse controles	8
3.1.1	AEEA	8
3.1.2	Afgedankte voertuigen	9
3.1.3	Afvalolie	9
3.1.4	Scheepvaart	10
3.2	Opwaartse controles	10
3.2.1	AEEA en batterijen	10
3.2.2	Olie en banden	10
3.2.3	Matrassen	11
4	Bodem	11
5	Andere taken van het team	12
6	Meer info.....	12

1 INLEIDING

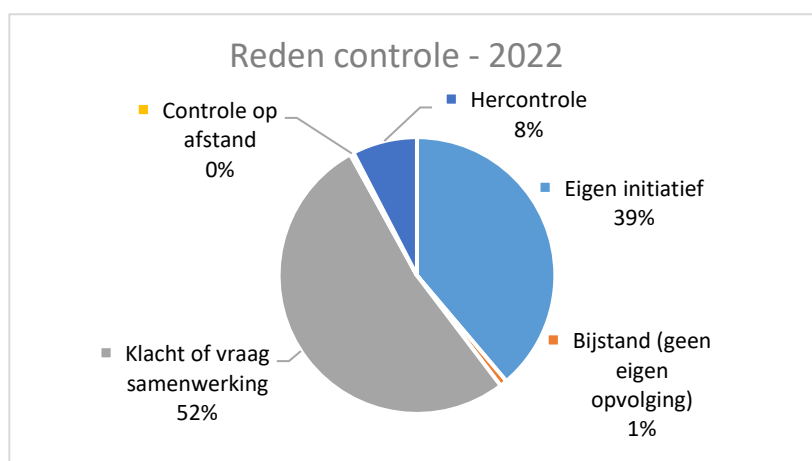
De OVAM heeft een aantal specifieke toezichtsbevoegdheden. De belangrijkste zijn controles op de afvalstromen die onder een **uitgebreide producentenverantwoordelijkheid** vallen, controles op de **traceerbaarheid van bodemmateri len** (grondverzet) en handhaving **zwerfvuil**. In 2022 beschikte het team Terreincontrole over 8 toezichthouders. Ongeveer 6 VTE werd besteed aan toezichthoudende taken en 1 VTE aan administratieve ondersteuning en beleid. Net als in 2021 bevat het team 2 stroomopvolgers, die nauw samenwerken met de beheersorganismen Recupel en Bebat. Voor handhaving zwerfvuil waren 29 handhavers actief (zie apart rapport over handhaving zwerfvuil). We bepalen de prioriteiten steeds in overleg met onze stakeholders: Denuo en de beheersorganismen Febelauto, Recupel, Bebat, Valorlub, PV Cycle, Valumat, Grondbank en Grondwijzer.

In 2022 voerde het team Terreincontrole **251 controles** uit, verdeeld over verschillende sectoren (zie grafiek). We voeren geregeld gezamenlijke controles uit met lokale toezichthouders, de afdeling Handhaving en politiediensten. Tijdens een controle leggen we uit hoe een bedrijf zich in regel kan stellen. Bedrijven die in overtreding zijn, ontvangen eerst een aanmaningsbrief. In sommige gevallen kan dit leiden tot een proces-verbaal (PV, strafrechtelijk) of een verslag van vaststelling (VTV, administratief). In een beperkt aantal dossiers gebruikt het team Terreincontrole ook het instrument van de bestuurlijke maatregel, met eventueel de oplegging van een dwangsom.

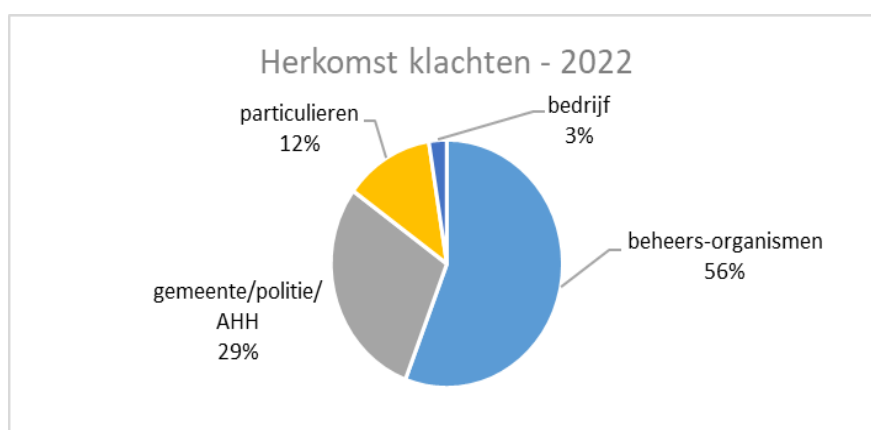
1.1 REDENEN VOOR CONTROLES

Een groot deel van de controles gebeurt op eigen initiatief (39%), dit is proactieve en risicogebaseerde handhaving. Verder zijn er ook klachten en/of tips die bij de OVAM toekomen of vragen tot samenwerking of bijstand door de (lokale) overheden of door de lokale of federale politie (52%).

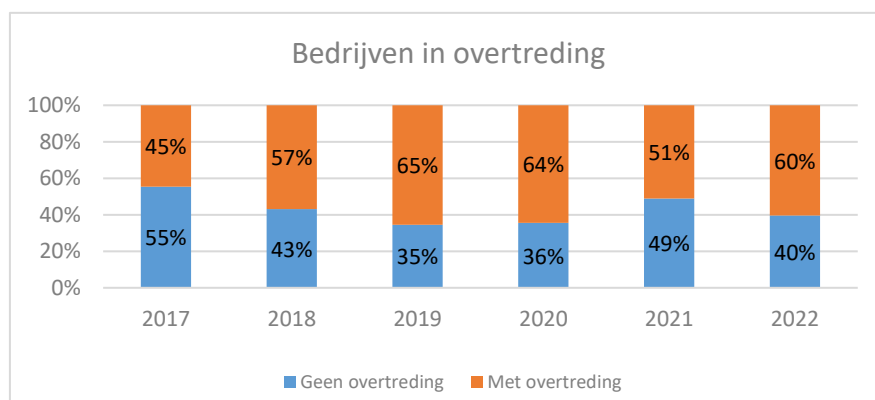
1.2 HERKOMST VAN DE KLACHTEN

De meerderheid van de klachten komen van beheersorganismen (56%), voornamelijk van Bebat en Febelauto. Daarnaast zijn er ook een groot aantal meldingen van politiediensten, (lokale) overheden of afdeling Handhaving (AHH) (29%).

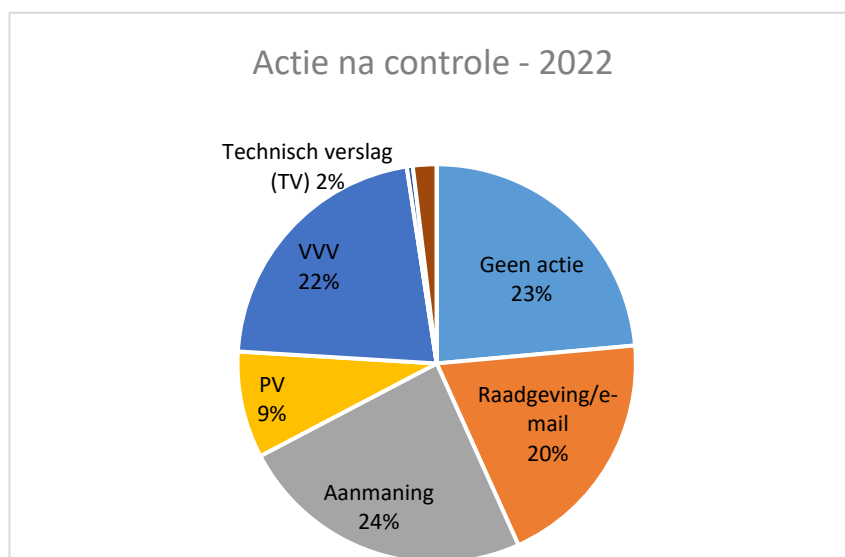
1.3 BEDRIJVEN IN OVERTREDING

Van alle gecontroleerde bedrijven was 60 % in overtreding. Dat is in lijn met de vorige jaren. Overtredingen kunnen gaan van een administratieve overtreding (niet aangesloten zijn bij een beheersorganisme en dus financieel niet bijdragen) tot een overtreding met een hogere milieu-impact zoals het niet correct depollueren van afgedankte voertuigen.

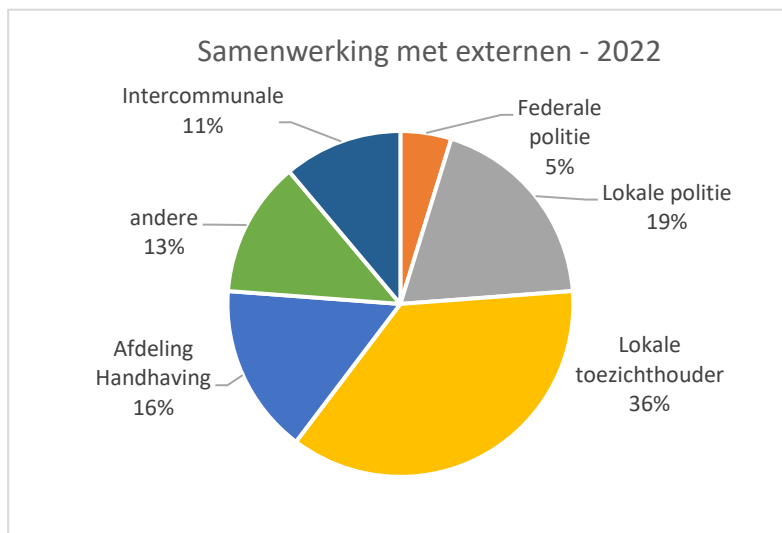
1.4 ACTIE NA CONTROLE

De OVAM werkt via een trapsgewijze aanpak. De bedoeling is om eerst te informeren en pas maatregelen te nemen bij zwaardere of herhaaldelijke overtredingen of als het gecontroleerde bedrijf weigert om zich in regel te stellen.

1.5 SAMENWERKING MET EXTERNEN

In 2022 werkten we 63 keren samen met externe controlediensten: lokale toezichthouders, politiediensten (zowel federaal als lokaal) en de afdeling Handhaving van het departement Omgeving.

2 STROOMOPVOLGERS

Sinds 2020 zijn er in samenwerking met de beheersorganismen Recupel en Bebat 2 stroomopvolgers actief in het team Terreincontrole. Stroomopvolgers zijn geen toezichthouders, maar informeren bedrijven over de geldende regelgeving. Voor batterijen lag de focus op tips die Bebat doorgaf. Dit gaat over bedrijven die ondanks contactname door Bebat niet aansluiten als invoerder van batterijen (freeriders), zowel Belgische bedrijven als buitenlandse internetshops. Op vraag van Recupel lag voor AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur) de hoofdfocus op de controles om het ingezamelde en gerapporteerde AEEA te verhogen. Ook werd de correcte inzameling en opslag van afgedankte batterijen gecontroleerd. De bedrijven die Bebat doorgaf waren vaak ook invoerders van EEA (met batterijen in) en moesten dan ook bijkomend bij Recupel aansluiten.

2.1 OPWAARTS

De controles zijn vooral bedoeld om 'freeriders' op te sporen. Dat zijn bedrijven die niet zijn aangesloten bij een beheersorganisme of die niet beschikken over een door de OVAM goedgekeurd afvalbeheersplan. Deze controles zijn vooral administratief van aard. Het merendeel ervan gebeurt niet ter plaatse, maar vanop afstand. Sinds 2020 gebeurt het informeren en aansporen tot aansluiten bij Bebat en/of Recupel in eerste instantie door de stroomopvolgers.

In 2022 hebben we **178 bedrijven gecontacteerd**, vooral via brief, mail of telefoon. Een grote meerderheid hiervan was in overtreding (97%): niet aangesloten bij Bebat en/of Recupel. Zij kregen een mail en/of brief met de vraag om zich in regel te stellen. De gegevens van de bedrijven die alsnog weigerden zich aan te sluiten, werden voor een controlebezoek doorgegeven aan de toezichthouders van het team.

2.2 NEERWAARTSE CONTROLES

Neerwaartse controles leggen de focus op de inzameling, de verwerking en de afvoer van de afvalstoffen. Dit gebeurt voornamelijk bij schroothandelaars en containerdiensten.

In 2022 kregen **53 bedrijven** een bedrijfsbezoek door een stroomopvolger om hun inzameling van AEEA na te gaan: uitsortering uit afvalstromen, de aanwezigheid van een overdekte opslag, rapportage via Recupel en/of Beweee, afvoer naar vergunde verwerker ... Tijdens het bezoek gaf de stroomopvolger aan wat beter kon en adviseerde hij/zij over de wettelijke bepalingen en hoe die na te leven.

Bij 68 % van de bezochte bedrijven werden overtredingen vastgesteld. De gegevens van de bedrijven die zich na een informatief bedrijfsbezoek niet in regel stelden, werden doorgegeven aan de toezichthouders van het team.

3 AFVAL

De uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (aanvaardingsplicht) maakt de producenten, invoerders, tussenhandelaars en eindverkopers verantwoordelijk voor de producten die ze op de (Vlaamse) markt brengen, tot in de afvalfase.

Om hieraan te voldoen hebben de producenten volgende beheersorganismen opgericht:

- **RECUPEL**: afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA);
- **PV CYCLE**: zonnepanelen;
- **BEBAT**: batterijen en accu's;
- **FEBELAUTO**: voertuigen en batterijen van elektrische wagens;
- **VALORLUB**: olie;
- **RECYTYRE**: banden;
- **VALUMAT**: matrassen.

3.1 NEERWAARTSE CONTROLES

Neerwaartse controles leggen de focus op de inzameling, de verwerking en de afvoer van de afvalstoffen. Dit gebeurt voornamelijk bij schroothandelaars, containerdiensten en garages.

3.1.1 AEEA

De controles focussen op de correcte inzameling en verwerking van AEEA. De verwerking van AEEA moet op een specifieke manier gebeuren. Schadelijke onderdelen moeten verwijderd worden. Verder moeten bedrijven **ook rapporteren** over de inzameling en de verwerking (**BeWeee**).

Sinds begin 2020 is er voor AEEA een stroomopvolger actief (zie hoofdstuk 2). De gegevens van de bedrijven die zich na een informatief bedrijfsbezoek niet in regel stelden, werden doorgegeven aan de toezichthouders van het team voor een controle ter plaatse. Deze opvolgcontroles door de toezichthouders gebeurden bij 47 bedrijven. **Bij 54 % van hen stelden de toezichthouders overtredingen vast.**

3.1.2 Afgedankte voertuigen

We hebben **64 controles** uitgevoerd. Als afgedankte voertuigen ontmanteld worden om de gedemonteerde onderdelen te verkopen, moet het bedrijf een erkend centrum zijn. Deze erkenning als centrum voor depollutie, ontmanteling en vernietiging van afgedankte voertuigen wordt verleend door de OVAM.

Afgedankte voertuigen moeten verplicht afgevoerd worden naar een erkend centrum. En dit uiterlijk als de keuring meer dan 2 jaar is vervallen. Het jarenlang opslaan van afgedankte voertuigen is dus niet toegestaan. Bij vele garages is dit nog wel het geval. Door de controles worden er heel wat terreinen opgeruimd. Afgedankte en geaccidenteerde voertuigen moeten steeds op een vloeistofdichte vloer opgeslagen worden.

In 2022 was 55% van de gecontroleerde bedrijven niet in orde. Dit gaat van een beperkt aantal afgedankte voertuigen die er al te lang staan tot het illegaal depollueren en demonteren van afgedankte voertuigen, dit wil zeggen zonder over een erkenning te beschikken.

3.1.3 Afvalolie

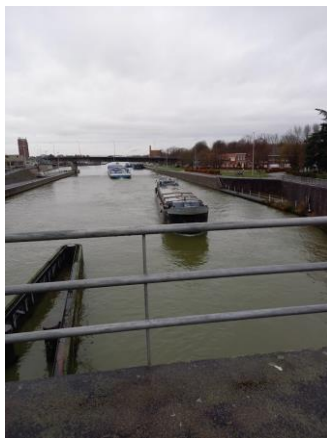

Bij de controles in garages gaan onze terreincontroleurs na wat er met de ingezamelde afvalolie gebeurt. Deze controleactie werd in 2017 opgestart omdat we vermoedden dat er terug meer afvalolie verbrand werd wat een grote milieu-impact heeft en omdat de inzamelfijfers daalden. Sinds 2017 hebben we dus bij elke controle van een garage aandacht voor de ingezamelde afvalolie, waarbij illegale verbranding van afvalolie sporadisch wordt vastgesteld.

3.1.4 Scheepvaart

De OVAM is bevoegd voor controle van het CDNI, het verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart. Onder meer volgende zaken worden gecontroleerd: olie-afgifteboekje (deel A), losverklaring (deel B), afvoerbewijzen overig scheepsbedrijfsafval (deel C).

In 2022 is er 1 actiedag geweest aan de sluis in Wijnegem. Dit gebeurde in samenwerking met de scheepvaartpolitie (SPN) en de handhavers van De Vlaamse Waterweg.

3.2 OPWAARTSE CONTROLES

De controles zijn vooral bedoeld om 'freeriders' op te sporen. Dat zijn bedrijven die niet zijn aangesloten bij een beheersorganisme of die niet beschikken over een door de OVAM goedgekeurd afvalbeheersplan. Deze controles zijn vooral administratief van aard. Het merendeel ervan gebeurt niet ter plaatse, maar vanop afstand. Sinds 2020 gebeurt het informeren en aansporen tot aansluiten bij Bebat en/of Recupel in eerste instantie door de **stroomopvolgers**.

3.2.1 AEEA en batterijen

In 2022 werden er 56 bedrijven gecontroleerd, waarvan 45 een verslag van vaststelling (VVV) ontvingen omdat ze alsnog weigerden aan te sluiten.

3.2.2 Olie en banden

In 2022 waren er **geen opwaartse controles** voor olie en banden, wegens het ontbreken van concrete tips en omdat het geen prioriteit was door de beperkte capaciteit van het team Terreincontrole.

3.2.3 Matrassen

Valumat is als nieuw beheersorganisme verantwoordelijk voor de inzameling van afgedankte matrassen. In 2022 werden de eerste controles opgestart in deze sector: 10 bedrijven werden bezocht. Deels ging het over free riders die nog niet aangesloten waren bij Valumat en deels over bedrijven waar de inzameling niet correct verliep (matrassen moeten droog opgeslagen worden).

4 BODEM

Het team Terreincontrole richt zich op de traceerbaarheid van bodemmateri len. De erkende bodembeheerorganisaties Grondbank vzw en Grondwijzer vzw staan in voor de opvolging en traceerbaarheid van bodemmateri len in het Vlaamse Gewest. Hiervoor hebben ze een eigen controle- en beheerssysteem. De handhaving door het team Terreincontrole beperkt zich op de opsporing van ‘freeriders’ en de behandeling van meldingen en klachten over grondverzet. Naast de controles ter plaatse ondersteunen we ook vanop afstand de gemeente- en politiediensten of andere toezichthouders.

In 2022 voerden we 68 controles uit bij grondwerkers of op locaties waar grond opgeslagen wordt. Tijdens een controle bij een TOP (tussentijdse opslagplaats) gaan we na of het bedrijf de traceerbaarheidsprocedures van het grondverzet volgt. Ook klachten en/of meldingen van particulieren, politiediensten en lokale besturen komen aan bod. In 2022 was 40% van de gecontroleerde bedrijven niet in orde.

PFAS/Oosterweel

In 2021 barstte de PFAS-crisis los. Dit had een impact op ons team en op de traceerbaarheid van bodemmateriële. Met betrekking tot grondverzet ontvingen we meer klachten en bezorgdheden over de traceerbaarheid van bodemmateriële. Ook boden we ondersteuning aan lokale toezichthouders. Verder waren er ook de terreinbezoeken op de werf van Oosterweel samen met de afdeling Handhaving, Grondbank en BAM. Er waren ook tal van overlegmomenten over Oosterweel met de betrokken partijen (afdeling Handhaving, gemeente Zwijndrecht, stad Antwerpen, VMM).

5 ANDERE TAKEN VAN HET TEAM

- Beheren mailbox handhaving@ovam.be
In 2022 behandelden we zo'n 2200 mails. Het gaat onder meer over vragen van (lokale) toezichthouders en andere inspectiediensten, klachten en informatievragen;
- Ondersteunen van interne en externe toezichthouders;
- Het geven van opleidingen aan lokale toezichthouders;
- Uitvoeren van het handhavingsbeleid;
- Bijwonen van vergaderingen en opvolgen van studies van het departement Omgeving, politienetwerk, werkgroep handhaving.

6 MEER INFO

<https://ovam.vlaanderen.be/handhaving>

<https://ovam.vlaanderen.be/handhaving-zwerfvuil2>

<https://ovam.vlaanderen.be/upv>

<https://ovam.vlaanderen.be/afgedankte-voertuigen-en-voertuigwrakken>

<https://ovam.vlaanderen.be/voertuigen-banden-en-olie>

<https://ovam.vlaanderen.be/aeaa>

<https://ovam.vlaanderen.be/gebruik-van-bodemmaterialen-grondverzet>